Автор туралы ақпарат

1. Тегі, аты, әкесінің аты:

Лесова Жаниха Туреевна.

2. Ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы:

биология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, АТУ және Ресей Жаратылыстану Академиясының құрметті профессоры.

Жұмыс орны мен қызметі:

АТУ «Тағам биотехнологиясы» кафедрасының доценті.

3. Білім және мансап:

- «Биохимия» мамандығы бойынша диплом ИВ № 670105, 30 маусым 1982ж. М. В. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің физика-химия бөлімі, биология факультеті;

- биология ғылымдарының кандидаты 2001 жылғы 7 наурыздағы № 0009012 дипломы, ҚР БҒМ ЖАК, 06.01.05 – «Селекция және тұқым шаруашылығы» мамандығы бойынша, Ресей жаратылыстану академиясының Жалпы генетика институты Мәскеу, Ресей;

- Алматы технологиялық университетінің «Тамақ биотехнологиясы» кафедрасының доценті 2017 жылдан бастап қазіргі уақытқа дейін;

- Молекулалық биология және биохимия ғылыми-зерттеу институты. М. А. Айтхожина, ғылыми қызметкер, аға ғылыми қызметкер, жетекші ғылыми қызметкер, «Өсімдіктердің жасушалық инженериясы» зертханасының меңгерушісі;

- «Тамақ биотехнологиясы» кафедрасының меңгерушісі (2009-2017 жж.), Алматы технологиялық университеті;

- Алматы технологиялық университеті профессорының дипломы, 2011 жылғы 26 ақпандағы № 68 ПД;

- 2011 жылғы 30 маусымдағы № 0002459 ДС «Биология» доцентінің дипломы;

- Ресей жаратылыстану ғылымдары академиясының (РЖҒА) профессоры, 17 желтоқсан 2014 ж.;

- Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ диссертациялық кеңесінің мүшесі. «Биология», «Биотехнология» және «Геоботаника» (2016-2019 жж.);

- биотехнология саласындағы ғылыми сарапшы, ҚР БҒМ мемлекеттік сараптама жұмысына бірнеше рет тартылды (2007 жылдан 2020 жылға дейін);

- Қазақ мемлекеттік ғылыми-техникалық ақпарат институтының сарапшысы (2015-2020 жж.);

- IQAA сарапшысы (2015-2019 жж.).

4. Зерттеудің саласы мен бағыттары, оның ішінде зерттеу нәтижелерінің қысқаша сипаттамасымен ғылыми жобаларға қатысу:

Зерттеу саласы мен бағыттары:

- өсімдіктер биотехнологиясы, тағамдық биотехнология.

Ғылыми жобаларға қатысу:

- ғарыштық «Мақсат» бағдарламасының «Жоғары организмдердің кейбір гендеріне ғарыштық ұшу факторларының әсер етуінің молекулалық-биологиялық механизмдерін зерттеу және ауыл шаруашылығы дақылдарының бастапқы тұрақты желілерін құру», «Бидай мен картоптың стресске төзімді желілерін алу» (1991-2007 жж.) бірінші қазақстандық Т. Әубәкіров пен Т. Мұсабаев ғарышкерлердің ғарыштық сапары барысында биотехнологиялық тәжірибелер бойынша ғылыми жобалардың жауапты орындаушысы; картоптың жаңа «Орбита» сортының авторы.

Нәтижелер: ғарыш станциясы жағдайында қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді ғарыштық ұшу факторларының өсімдік жасушаларына әсерінің нәтижелері зерттелді; құрылды: өсімдіктердің гендік инженериясын зерттеуге арналған қондырғы, өсімдік жасушалары бар Петри табақшаларын тасымалдауға арналған тасымалдау контейнері; бірқатар вирустық ауруларға төзімді картоп линиялары алынды, одан картоптың жаңа «Тоқтар» және «Орбита» сорттары алынды.

- 2006-2008 жж. «Ауыл шаруашылығы дақылдарының фитопатогендерге тұрақтылығының клеткалық механизмдерін зерттеу және олардың негізінде селекция үшін тұрақты формаларды жасау» ҚР БҒМ іргелі және қолданбалы зерттеулер бойынша жобалардың ғылыми жетекшісі.

Нәтижелер: патогендік ауру қоздырғыштарына бидай мен картоптың жасушалық селекциясының шарттары әзірленді; бидай мен картоптың фитопатогенге төзімді жасушалық линиялары алынды, олар селекциялық орталықтарға пайдалануға берілді.

- 2009-2010 жж. – «Денсаулық сақтау, ауыл шаруашылығы және қоршаған ортаны қорғау үшін ғылымды қажетсінетін технологияларды құрудың биологиялық негіздері» бағдарламада «Бидай мен картоптың құрғақшылыққа төзімді және өнімді формаларын

алуда клеткалық технологияларды жетілдіруде белоктық маркерлерін әзірлеу» жобасының ғылыми жетекшісі.

Нәтижелер: бидай мен картоптың жасушалық деңгейде стрессқе реакциясының механизмдерін зерттелді; жауап реакцияларының биохимиялық көрсеткіштері анықталды.
2008-2011 жж. – «Картоптың отандық элиталық тұқымдарын өндірудің инновациялық технологиясындағы биотехнологиялық тәсілдер» Ғылым Қоры жобасының ғылыми кеңесшісі.

Нәтижелер: тұқым шаруашылығы жүйесін жақсарту үшін вирустық инфекциядан таза картоп сорттарын жеделдетіп өндіру технологиясы әзірленді; ыстыққа және құрғақшылыққа төзімді картоп линиялары алынды.

- «Элиталық тұқымдылығында және картопты терең өңдеуде қолдану үшін вирустардан сауықтырылған картоптың сорт үлгілерінің биотехнологиясын әзірлеу» ынталы жобаның (№ 0115РК002241, 2014-2016 жж.) ғылыми жетекшісі.

Нәтижелер: перспективті сорттарды күтіп-сақтау мақсатында шаруа қожалықтарының пайдалануы үшін отандық картоп сорттарының вируссыз сорттарын және линияларын алу шарттары әзірленді.

- «Оңтүстік Қазақстанның дәрілік өсімдіктерін микроклондаудың клеткалық технологияларын әзірлеу" ынталы жобаның (№ 0115РК01577, 2014-2016 жж.) ғылыми жетекшісі.
Нәтижелері: дәрілік өсімдіктердің ең перспективалы түрлері және оларды одан әрі көбейту мақсатында in vitro жағдайында енгізу шарттары зерттелді.

- «Қант диабетімен ауыратын адамдар үшін функционалдық тағам өнімдерін әзірлеу» ынталы жобаның (№ 0115РК00242, 2014-2016 жж.) ғылыми жетекшісі.

Нәтижелері: қант диабетінің алдын алу үшін функционалды тағамдар зерттелді.

- «Дәрілік өсімдіктердің сирек түрлерін олардың гендік қорын көбейту және сақтау мақсатында in vitro микроклондау әдістерін әзірлеу» бастама тақырыбының ғылыми жетекшісі (№ 0118РК220597, 2019-2021).

Нәтижелері: Алматы облысында өсетін дәрілік өсімдіктердің сирек кездесетін түрлері, олардың гендік қорын сақтау мақсатында in vitro жағдайында өсіру және микроклондау жағдайлары зерттелді.

5. Соңғы жылдағы негізгі ғылыми басылымдар

1. Лесова Ж.Т., Егизбаева Т.К., Даминова Р.К. Картоптың вирустардан сауықтырылған өсімдіктерін алу және өсіру жағдайларын оңтайландыру //Қазақ Ұлттық Аграрлық Университеті. Ғылыми журнал. Ізденістер, нәтижелер. Алматы, 2008. 52-54 б.;

2. Лесова Ж.Т., Егизбаева Т.К., Даминова Р.К., Саидсултанова Ж.С Клеткалық селекция әдістерін жетілдіру негізінде экологиялық таза картоптың линияларын алу //Қазақ Ұлттық Аграрлық Университеті. Ғылыми журнал. Ізденістер, нәтижелер. Алматы, 2008. 54-57 б.;

3. Лесова Ж.Т., Саидсултанова Ж. Салауатты картоп отырғызу материалын өндіруді жеделдетудегі биотехнологиялық әдістер //Биотехнология. Практика, Астана, 2009, 41-44 б.;

4. Лесова Ж.Т., Егизбаева Т.К., Баядилов К.О. «Отандық элиталық картоп тұқымын өндірудің инновациялық технологиясындағы биотехнологиялық әдістер» әдістемелік ұсынымдары, Алматы, 2009 ж., 26 б.;

5. Лесова Ж.Т., Егизбаева Т.К., Баядилов К.О. «Алматы облысында картоп өсіру кезінде тамшылатып суару технологиясын қолдану» әдістемелік ұсынымдары», Алматы, 2009 ж., 30 б.;

6. Лесова Ж.Т. Өсімдіктердің Жасушалық биотехнологиясы //ҚР ҰҒА баяндамалары, Алматы, 79-89 б.;

7. Лесова Ж.Т., Надирова С.А., Хожамуратова С.Ш. «Каланхоэ циррус және Ломоносов кодонпсисінің дәрілік өсімдігінің жасушаларын өсіру жағдайларын оңтайландыру» //Хабаршы журналы. Биологиялық Серия.№3 (45), Алматы, 2010, 112-116 б;

8. Лесова Ж.Т., Надирова С.А., Хожамуратова С.Ш. «Дәрілік өсімдіктерден ББЗ алудың жасушалық технологиялары» // «Тамақ технологиясы және сервис» журналы, Алматы, № 2, 2010, 64-67 б;

9. Лесова Ж.Т., Шоканова А.Ш., Халымбетова, Галиева Л.Д. «Биотехнология әдістерімен соядан қауіпсіз тамақ өнімдерін алу» // Ақпараттық агробиотехнология. Алматы, 2010 г., 179-181 б.;

10. Лесова Ж.Т., Егизбаева Т.К., Жардемали Ж.К. «Ауыл шаруашылығы шикізаты мен тамақ өнімдерінің биоқауіпсіздігін бақылау әдістері» // Ақпараттық агробиотехнология. Алматы, 2010 г., 182-187 б.;

11. Лесова Ж.Т., Надирова С.А., Сульдина Н.В. «Дәрілік өсімдіктердің биологиялық белсенді қосылыстарын алудағы Биотехнология» / «Тамақ технологиясы және сервис» журналы, Алматы, №5, 2011 г., бб. 47-49;

12. Лесова Ж.Т., Егизбаева Т.К., Даминова Р.К., Саидсултанова Ж.С. «Ауыл шаруашылығы дақылдарының сапасын арттырудағы Инновациялық биотехнологиялар» //Ақпараттық агробиотехнологиялар, Алматы қ, 2010 ж., 173-177 б.;

13. Лесова Ж.Т., Надирова С.А., Өсімдік жасушалары мен тіндерінің мәдениеті-биологиялық белсенді қосылыстардың көзі // «Хабаршы» журналы, ҚазҰУ, Алматы қ, № 3, 2010 ж., 114-116 б.;

14. Лесова Ж.Т., Надирова С.А. Каланхоже циррус жасушалық культурасының қайталама метаболиттерін зерттеу (Каланчо пинната) // "Инновациялық тамақ технологиясы", Алматы қ., 2010 ж.;

15. Лесова Ж.Т., Надирова С.А., Гемеджиева Н.Г. Дәрілік өсімдіктердің жасушалық биомассасының шығымдылығын арттыруға қоректік орта компоненттерінің әсерін зерттеу ҚР ҰҒА хабаршысы, Алматы қ, 2011 ж., 38-41 б.;

16. Лесова Ж.Т., Мажирова С.М., Баубекова А.С., Бекжанова А.Ж., Алматы облысының шұбат микрофлорасын зерттеу // АТУ хабаршысы, № 2, 2012 ж., 11-15 б.;

17. Лесова Ж.Т., Бекжанова А.Ж. Шұбаттан бөлінген микроорганизмдердің физиологиялық және биохимиялық қасиеттерін зерттеу «Техника және технологиялар» / /АТУ Хабаршысы., № 2, 2012 ж., 15-19 б.;

18. Лесова Ж.Т., Сағындықов У.З., Мақажанова Х.Х. Микроағзаларды қолдану арқылы мұнаймен ластанған топырақты тазалау «Жаратылыстану ғылымдары» // ТУ Хабаршысы, № 3, 2012 ж., 54-56 б.;

19. Лесова Ж.Т., Кудиярова Ж.С., Мутткумару Н., Хэлфорд Н.Д. Стресс жағдайында аспартат синтезімен байланысты бидай ферменттерінің белсенділігі // АТУ Хабаршысы, № 5, 2012 ж., 83-87 б.;

20. Лесова Ж.Т., Надирова С.А. «Дәрілік өсімдіктердің жасушаларын өсіру жағдайларын таңдау» // «Food science, engineering and technologies 2011», Пловдив, Болгария, 2011 ж., 272-276 бб.;

21. Лесова Ж.Т., Надирова С.А., Макажанова Х.Х. «Тағам биотехнология» оқу құралы, ҚР БҒМ, Астана қ., 2012, 107 б.;

22. Лесова Ж.Т., Турпанова Р.М., Надирова С.А., Егизбаева Т.К. Өсімдіктердің клондық микрокөбейту технологиясы, Оқу құралы, Алматы қ., 2013 ж.;
23. Кудиярова Ж.С., Лесова Ж.Т., Муттукумару, Халфорд, Н. Г. Тамақ өнімдерінің химиясы: Майяр реакциясы мен қарапайым Тамақ өнімдеріндегі акриламидтің түзілуіне қазақстандық көзқарас // «Еуразиялық химиялық-технологиялық журнал» томы. 15, № 1, 2013, 67-75 б.;

24. Лесова Ж.Т., Надирова С.А., Турпанова Р.М., Бердыкенов А.М. Вирустарды оқшаулау және картоптың вирустық ақуыздарын анықтау әдістемесін әзірлеу // «Тамақ, жеңіл өнеркәсіп және қонақжайлылық индустриясының инновациялық дамуы» 2013 ж., 111- 112 бб.;

25. Лесова Ж.Т. Саңырауқұлаққа төзімді бидай жасушаларының желілерін алу *FUSARIUM SOLANI* // АТУ Хабаршысы, № 5, 2013 ж., 50-56 бб.;

26. Лесова Ж.Т., Кудиярова Ж.С., Жардемали Ж.К., Гильманов М.К. Ферменттік жүйенің белсенділігі бидай сорттарының тат ауруларына қарсы төзімділігінің маркерлік белгісі ретінде //АТУ Хабаршысы, № 3, 2013 ж., 56-59 б.;

27. Лесова Ж.Т., Умиралиева Л.Б., Сыман К. Функционалды тамақ өнімдерін алудың биотехнологиялық әдістері «Медициналық және фармакологиялық құралдар және салауатты өмір салты адам өмірінің сапасы мен ұзарту құралы ретінде» XIX Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы 2013 ж., Лондон (Ұлыбритания);

28.Кулажанов Т.К., Алимарданова М.К., Лесова Ж.Т. Ашытылған сүт өнімдерін алу технологиясындағы жаңа әдістер «Известия» ғылыми журналы, ҚР ҰҒА, аграрлық ғылымдар сериясы №3. Алматы қ., 2014 ж., б. 56-60;

29. Лесова Ж., Дутпаев Ю. Қазақстандағы жаздық бидай нематодтарына бидайдың сезімталдығы // Ұсақ дәнді дақылдар нематодтары қазіргі жағдайы мен зерттеулері, 15 тағылымдама нәтижелері. Семинар, 12-15 қыркүйек 2015 ж., Анкара, Түркия;

30.Аралбаева А.Н., Лесова Ж.Т., Мурзахметова М.К. Шай сусындарын дайындауда Asteraceae (*Asteraceae*) тұқымдасының өсімдіктерін пайдалану перспективаларын зерттеу. Халықаралық қолданбалы және іргелі зерттеулер журналы. 2015.№12-3. С. 470-473. ISSN 1996-3955;

31. Аралбаева А.Н., Лесова Ж.Т., Мурзахметова М.К. Asteraceae тұқымдасының дәрілік өсімдік сығындыларының антиоксиданттық қасиеттерін зерттеу //Халықаралық қолданбалы және іргелі зерттеулер журналы., 2015 ж., 252-253 б.;

32. Велямов М.Т., Лесова Ж.Т. Табиғи-сауықтыру әсері бар құнды биологиялық белсенді қосылыстар алу үшін көкөніс және жеміс дақылдарын терең өңдеу. Ғылым мен білімнің заманауи мәселелері. 2015. № 2-2. 33 б,. ISSN 2070-7428;

33. Гемеджиева Н.Г., Лесова Ж.Т. Іле өзені аңғарында *Rheum Tataricum L.* таралуы және қоры. ҚР ҰҒА" Известия " журналы, 2016 ж. - 241-246 бб.;

34. Мурзахметова М.К., Утегалиева Р.С., Лесова Ж.Т. Теңіз шырғанақ сығындыларының антиоксидантты және мембраналық протекторлық қасиеттерін зерттеу қазіргі заманғы жаратылыстану ғылымдарының жетістіктері журналы №1, 2016 ж. – 70-73 бб, ISSN 16-81-7485;

35. Лесова Ж.Т., Гемеджиева Н.Г. Балқаштың пайдалы өсімдіктерінің түрлерінің әртүрлілігі мен зерттелуін талдау, «Қазіргі жаратылыстану ғылымдарының жетістіктері» №1 2016, 66-70 б.;

36. Лесова Ж.Т., Матниязова Х.А., Молдагалиева Д.Ж. Микроорганизмдер консорциумы және оларды қолдану арқылы тыңайтқыш алу тәсілдері // Ғылымды дамытудың өзекті мәселелері // ISBN 1680-2721,163, 2016 ж.,163 б.;

37. Маматаева А.Т., Лесова Ж.Т. In vitro жағдайында *Ganoderma Lucidum* саңырауқұлақ сығындыларының антиоксидантты және мембраналық тұрақтандырғыш қасиеттерін зерттеу, «Тамақтану мәселелері» (Scopus), 2016 ж.;

38. Лесова Ж.Т., Ж.С. Алимкулов, М.Т. Велямов. Ауыл шаруашылығы өнімдерін сақтау және қайта өңдеу. Қазақстанның ауыл шаруашылығы ғылымының хабаршысы, 7-8 шілде-тамыз, Алматы, 2016 ж.;

39. Х.С. Сарсембаев., Ю.А. Синявский, Ж.Т. Лесова Бие сүтіне негізделген функционалды өнім. АТУ Хабаршысы, 2016, №2, Алматы, 71-78 бб.;

40. Лесова Ж.Т., Мамбеталиева А.А. «Қарбыз шырыны негізінде шырындар алу тәсілдері», Санкт-Петербург қаласындағы» қазіргі ғылымның жетістіктері мен мәселелері V Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының нәтижелері бойынша, «Globus» ғылыми журналы, 2016.-144 бб., ISSN 2218-2268;

41. Алыбаева М.И., Лесова Ж.Т «Ашытылған ет өнімдерін өндіру үшін бактериялық препарат жасау мақсатында микроорганизмдердің қасиеттерін зерттеу XXI ғасырдағы

денсаулық және білім», электрондық ғылыми-білім беру хабаршысы 2016, VOL. 18, No 11. 5-8 б.;

42. Асембаева Э.Қ., Сейдахметова З.Ж., Велямов Т.М., Лесова Ж.Т., Нурмуханбетова Д.Е Функционалдық тағамдық өнімдер. Түйе сүтінен алынатын сүтқышқылды өнімдер ҚР ҰҒА баяндамалары. 2016. № 5. Аграрлық ғылымдар бөлімі. 275-284 б.;

43. Велямов М.Т., Лесова Ж.Т., Курасова Л.А., Велямов Ш.М. «Иерусалимдегі артишок-инулин өндірісіне арналған шикізат», «Ғылым мен білімнің заманауи мәселелері», 2016 ж.;

44. Асамбаева А.И., Велямов М.Т., Лесова Ж.Т. биотехнологиялық мақсаттар үшін кондиционерленбеген тауық жұмыртқаларының ферментативті гидролизаты негізінде қоректік ортаның өсу ерекшеліктерін зерттеу //Ұлттық Ғалымдар Қауымдастығы. 2016.№5-1(21). 133-134 б.;

45. Асамбайева А. Ш., Ережепова В.В., Лесова Ж.Т. TiO_2 және TiO_2-де E. coli Фотокаталитикалық инактивациясы, легирленген Ag //Ұлттық Ғалымдар Қауымдастығы. 2016, № 5-1(21).134-135 б.;

46. Лесова Ж.Т., Абдрешов С.Н., Маматаева А.Т., Ребезов М.Б. Ресейдің егеукұйрықтарындағы аллоксан диабетінің көрсеткіштерін төмендету үшін соя сүті мен α-токоферолды қолдану //АӨК.2016. Т. 75. № 1. 30-34 б.;

47. Лесова Ж.Т., Мақажанова Х.Х., Надирова С.А. Тағам және биотехнологиялық өндірістерінің микробиологиялық негіздері. Электрондық оқулық (ҚР БҒМ грифімен), Алматы - 2016;

48. Лесова Ж.Т, Джардемалиева, Набиева Ж.С., Габдуллина Е.Ж., Исаева Д.К. Ауыл шаруашылығы шикізаты мен тамақ өнімдерінің биоқауіпсіздігі. // Ғылыми тәжірибел.конф. жинағы «Биотехнология, генетика және өсімдік селекциясы» Алмалыбақ, ЖШС «Асыл кітап», 2017 ISBN 978-601-7181-08-6, 303-307 б.;

49. Карабаев М.К., Жардемали Ж.К., Шегебаев О.Ш., Забелин В.А., Сайб. Л.Р., Омирулы С.У., Полимбетова Н.С., Лесова Ж.Т. Қазақстандағы бидай мен жүгері биотехнологиясының тарихы мен даму жолдарының бірі: негізгі нәтижелер, қорытындылар, перспективалар //Ғылыми тәжірибел.конф. жинағы «Биотехнология, генетика және өсімдік селекциясы» Алмалыбақ, ЖШС «Асыл кітап», 2017 ISBN 978-601-7181-08-6 292-295 б.;

50. Гемеджиева Н.Г., Лесова Ж.Т., Кириенко В.А Құрамында инулині бар өсімдіктердің болуына Қазақстанның дәрілік флорасының скринингі / «Еуразияның өсімдіктер әлемін зерттеу, сақтау және ұтымды пайдалану», халықаралық. ғылыми конф. ҚР БҒМ ҒК ботаника және фитоинтродукция институтының 85 жылдығына арналған 2017 ж 17-19 тамыз И 39 – Алматы, 2017. – 612 с. ISBN 978-601-7511-22-7 250-256 б.;

51. Тасболат Ж.Ж., Лесова Ж.Т., Набиева Ж.С., Мухтарханова Р.Б. Сүт қышқылды өнімдерден бөлініп алған бактериялардың антагонистік белсенділігін зерттеу //журнал Ізденістер, нәтижелер – Исследования, результаты. №2 (74) 2017 ISSN 2304-3334-02 103-107 б.;

52. Набиева Ж.С., Мухтарханова Р.Б., Лесова Ж.Т., Усикбаева М.А Сүт қышқылды бактериялардың антагонистік белсенділігін зерттеу. АТУ Хабаршысы, 2017 ж, 157-159 б.;

53. Велямов М.Т., Абдибаева М.Н., Курасова Л.А., Велямов Ш.М., Лесова Ж.Т., Иерусалимдегі артишоктың «Қызығушылық» аудандастырылған сортынан алынған инулин сығындысы мен оның концентратының негізгі биохимиялық көрсеткіштерін зерттеу. - М.: МГУПП, сәуір, 2017, 59-60 б.;

54. Лесова Ж.Т., А.К. Амирова, И.Ш. Шаяхметова, Ж.К. Жардемали, А.П. Карбузов, Ағаш дақылының қалпына келу қабілетін зерттеу Paulownia tomentosa (Thunb) Steud. микроклоналды көбею үшін өзекті биотехнологиясы, "Биотехнология: ғылым және практика" халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары, №2 (21) ISSN 2404-4691, Сочи қ,. 2017. 294-295 б.;

55. Матниязова Х., Вирцева Н, Шаяхметова И.Ш., Лесова Ж.Т. Өскен күріш дәндерінің биохимиялық құрамын зерттеу «Студенттік ғылыми форум» электронды журналы 2017». «Халықаралық студенттік ғылыми хабаршысы», (РИНЦ) редакциясының журналы;

56. Матниязова Х., Шаяхметова И.Ш., Лесова Ж.Т. Диетадан глютенді жою. Мәскеу қ. Электронды журналы «Студенттік ғылыми форум 2017». «Халықаралық студенттік ғылыми хабаршысы», (РИНЦ) редакциясының журналы;

57. Каримов Н.Ж., Лесова Ж.Т., Каримов А.Н., Каржанова А.А., Низкородова А.С. *Tscsdp3* ақуызын білдіретін және суық шокқа төзімділігі жоғары трансгенді темекі өсімдіктерін алу // Қазақстанның Жоғары Мектебі, 1/2018;

58. Лесова Ж.Т., Мухтарова А., Багдат А., Кожанова К., Долана-құрамы, емдік қасиеттері, қолданылуы журнал «Интернаука» № 21 (55). 1-бөлім. 2018 ж., 25-29 б.;
59. Лесова Ж.Т., Амирова А.К. Қазақстанда сапалы тұқымдық картоп алудың биотехнологиясы // «Тамақ өнімдері: өндіріс, қауіпсіздік, сапа» халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы 18 – 20 желтоқсан 2019, Уфа;

60. Лесова Ж.Т., Габдуллина Е.Ж., Амирова А.К. Жасушалық технологиялар Алматы, 2019, 105 б.;

61. Габдуллина Е.Ж., Лесова Ж.Т., Сейдахметова З.Ж. Биотехнологияның молекулалық-генетикалық негіздері Алматы, 2019, 104 б.;

62. Амирова А. К., Лесова Ж. Т., Габдуллина Е. Ж. Тамақ және санитарлық микробиология, Алматы, 2019, 105 б.;

63. Санам Надирова, Юрий Синявский, Жаниха Лессова, Арсен Салтыбаев және Айгүл Алыбаева Биологиялық белсенді заттармен байытылған ешкі сүті мен оның негізіндегі ашытылған сүт өнімдерінің антагонистік белсенділігі. Артықшылықтары мен кемшіліктері. 25 (2): 2019; Б. (176-180) авторлық құқық @ International ISSN 0971-765X *(Скопус)*;

64. Надирова С., Синявский Ю., Лесова Ж., Набиева З., Асимова С. Ресвератролмен байытылған ашытылған сүт өнімдері мен долана сироптарының антиоксиданттық қасиеттері IOP конференциялар сериясы: жер және қоршаған орта туралы ғылым, 2019, 315 (4), 042041 (Скопус);

65. Әсіл М.Ә., Токбергенова Ж.А., Лесова Ж.Т., Бегалиев К.Б., Конысбаева Х.Б**.** Қорғалған топырақ жағдайында картоптың шағын түйнектерін алу үшін «Биосок» биостимуляторын

қолданудың тиімділігі Қазақ агротехникалық университетінің ғылым хабаршысы.С. Сейфуллина Нұр-Сұлтан, 4(107)2020 ISSN 2079 939X 2020, 39-49 б.;

66. Токбергенова Ж.А., Әсіл М.А., Лесова Ж.Т. In vivo картоп тұқымын өсіру кезіндегі биофунгицидтердің биологиялық және шаруашылық тиімділігін бағалау «Жеміс-жидек және көкөніс шаруашылығы салаларының қазіргі жағдайы мен даму перспективалары» //Қазақ ұлттық аграрлық университетінің Агробиология факультетінің «Жеміс-көкөніс және жаңғақ шаруашылығы» кафедрасының 90 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары, Алматы 2020, 427-430 б.;

67. Лесова Ж.Т. Бидайдың септориоз токсиндеріне төзімділігі бойынша жасушалық селекциясы // ҚР ҰҒА академигі Ізтаев Әуелбек Ізтайұлының 70 жылдығына арналған «Астық саласы: жағдайы және даму болашағы» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция 28 ақпан., 2020, Алматы, 2020, 126 -129 б.;

68. Нусупов А.А., Лесова Ж.Т., Богуспаев К.К., д.б.н., Фалеев Д.Г., Фалеев Е.Г., Кужиева Ж.С., Жұмахан Н.А Eisenia fetida өсірудің әртүрлі жағдайларында алынған вермигумустың картоп көшеттерінің өсуіне әсерін зерттеу (Solanum tuberosum L.) зертханалық экспериментте //Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған «Тамақ, жеңіл өнеркәсіп және қонақжайлылық индустриясының инновациялық дамуы» халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы, Алматы, 2021 жылғы 21-22 қазан, 163-165 б.;

69. Лесова Ж.Т., М.А. Асил, Жетенова М.С., Токбергенова Ж.А. Түсті картоп сорттарын зерттеуде биотехнология әдістерін қолдану // «Казіргі ғылымның дамуы: тенденциялар, проблемалар, перспективалар» Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының жинағы 18 сәуір 2022 ж., София, Болгария, 12-15 б.;

70. Лесова Ж.Т. Токбергенова Ж.А., Конысбаева Х.Б, Тулегенова Д.К., Әсіл М.А. *In vitro* жағдайында микротүйнектерді индукциялауға арналған коректік ортаныс оңтайландыру //Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің ғылыми-практикалық журналы Ғылым және білім, № 2-1 (67), 2022 ж., 231-238 б.

Оқулықтар мен оқу құралдары:

1. Мақажанова Х.Х., Лесова Ж.Т., Надирова С.А. Тағам биотехнологиясы (ҚР БҒМ грифімен оқулық). Оқулық, Алматы, 2012ж. -208 б.;

2. Лесова Ж.Т., Макажанова. Х.Х., Надирова С.А. Тағам және биотехнологиялық өндірістерінің микробиологиялық негіздері. (ҚР БҒМ грифімен оқулық). Оқулық, Алматы, 2013, -270 б.;

3. Лесова Ж.Т., Мақажанова Х.Х., Надирова С.А. Тағам және биотехнологиялық өндірістерінің микробиологиялық негіздері. (ҚР БҒМ грифімен оқулық). Оқулық, Алматы – 2016 ж.;

4. Лесова Ж.Т. Өнеркәсіптік биотехнология. Алматы, 2012 ж, «Әрекет-Принт», 109 бб.;

5. Лесова Ж.Т. Азық-түлік және биотехнологиялық өндірістердің микробиологиялық негіздері. Оқу құралы. Алматы, 2012, «Әрекет-Принт», 85 бб.;

6. Лесова Ж.Т., Егизбаева Т.К. Өсімдіктердің клеткалық биотехнологиясы Оқу құралы, Алматы, 2012, «Әрекет-Принт», 85 б.;

7. Лесова Ж.Т., Егизбаева Т.К. Өсімдіктердің Жасушалық биотехнологиясы Оқу құралы, Алматы, 2012, «Әрекет-Принт», 88 б.;

8. Лесова Ж.Т., Мақажанова Х.Х., Надирова С.А. Тағам биотехнологиясы (ҚР БҒМ грифімен оқулық) электрондық оқулық Алматы, 2016 ж.;

9. Лесова Ж.Т., Турпанова Р.М. Өсімдіктердің клондық микрокөбейту технологиясы. Алматы, 2015, 87 б.;

10. Лесова Ж.Т., Молдагалиева Д.Ж. Ашыту өндірісі мен шарап жасаудың биотехнологиясы. Нурпринт, Алматы, 2016, 88 б.;

11. Жасушалық технологиялар Лесова Ж.Т., Габдуллина Е.Ж., Амирова А.К. Алматы, 2019, 105 б.;

12. Биотехнологияның молекулалық-генетикалық негіздері Габдуллина Е.Ж., Лесова Ж.Т., Сейдахметова З.Ж. Алматы, 2019, 104 б.;

13. Амирова А.К., Лесова Ж.Т., Габдуллина Е.Ж. тамақ және санитарлық микробиология, Алматы, 2019, 105 б.

Қорғау құжаттарының тізбесі, 30-дан астам инновациялық патенттер мен ҚР патенттері, оның ішінде соңғы жылдары:

1. Лесова Ж. Т., Надирова С. А., Алимарданова М.К. Ірімшік өндіру әдісі. ҚР инновациялық патенті 111 | 2013/0021Л .221 09,01.2013 45; 15-01.2014, бюл. № 1;

2 Лесова Ж. Т., Надирова С.А.; Алимарданова М.К. ҚР сүт патенті сусын алу тәсілі №28851, 22.07.2014 ж.;

3. Лесова Ж.Т.; Надирова С.А.; Турпанова Р.М.; Егизбаева Т. К. Тұқымдық картопты жеделдетіп көбейтудің биотехнологиялық тәсілі ҚР инновациялық патенті № 28283, 19.03.2014 ж.;

4. Лесова Ж.Т., Витавская А.В., Усукеева А.Д., Асамбаева А.И., Рысбаева Е.Ж., Шатилова Х.А. Жараға қарсы биологиялық белсенді препаратты өндіру әдісі. ҚР патенті № 32518, 04.05.2016 ж.;

5. Лесова Ж.Т., Усукеева А.Д., Муратова А. А., Аленова А.Б., Мустафаева М.Ж., Ибраимова Д.М. Күріш кебегінен май алу әдісі. ҚР пайдалы моделіне патент № 2500 21.02.2017 ж.;

6. Лесова Ж.Т., Усукеева А.Д., Молдагалиева Д.Ж., Аленова А.Б., Бармак С.М. I және II типті қант диабетімен ауыратындарға арналған функционалды көкөніс дәмдеуіштері. ҚР пайдалы моделіне патент № 2501, 16.02.2017 ж.;

7. Лесова Ж.Т., Усукеева А.Д., Молдагалиева Д.Ж., Байгужева А.М.. Ахметмолда Л.А., Кабдолдинова Д.К. Органоминералды тыңайтқышты алу әдісі. ҚР патенті № 2598 05.02.2018, бюл. № 5;

8. Лесова Ж.Т., Усукеева А.Д., Молдагалиева Д.Ж., Бейсембаева А.Б. Абдешов Е.Б., Камалиева А.М. Микроорганизмдер консорциумымен тыңайтқыш алу әдісі «КМ-1». ҚР патенті № 101065, 05.02.2018, бюл. № 5;

9. Лесова Ж.Т., Асембаева Э.К., Галстян А.Г., Сейдахметова З.Ж., Туровская С.Н. Ашытылған сүт сусынын өндіру әдісі-түйе сүтінен ішетін йогурт (№ 105818) ҚР патенті №33284 от 23.11.2018 ж. бюл. № 44;

10. Лесова Ж.Т., Аккалиев Е.Х., Аралбаева А.Н., Маматаева А.Т., Каташева А. ч. Антиоксиданттық белсенділігі бар Павловния (Paulownia) өсімдіктерінің жапырақтары мен сабақтарынан алкоголь сығындысын қолдану және оны алу тәсілі ҚР патенті № 5103, 03.07.2020 ж.;

11. Лесова Ж.Т., Аккалиев Е.Х., Амирова А.К., Каташева А.Ч. Павловния (*Paulownia*) өсімдіктерінің жеделдетілген клондық микрокөбейту тәсілі, in vitro жағдайында ҚР патенті №34417 26.06.2020 ж., бюл. № 25;

12. Лесова Ж.Т., Аккалиев Е.Х., Абдрешов С.Н., Габдуллина Е.Ж., Каташева А.Ч., Багдат А., Ногайбаев А. Павловния өсімдіктерін пайдалана отырып топырақты техногендік ластанудан фиторемедиациялық тазарту тәсілі ҚР патенті № 5377, 18.09.2020 ж.

6. **Ғылыми тағылымдамалар:**

- Ресей Ғылым академиясының Жалпы генетика институты (Мәскеу, Ресей, 1986-1989 жж.);

- София генетика және селекция институты, Костинброд қаласындағы биотехнологиялық орталық (Болгария, 1988 ж.);

- «Биоинженерия» орталығы (Мәскеу, Ресей, 2002-2003 жж.);

- И. Раззақов атындағы Қырғыз мемлекеттік техникалық университеті (20016, 2017 жж.).

7. Ғылыми-зерттеу, педагогикалық қызметтегі жетістіктері (марапаттары):

1. ҚР Президентінің «Жас ғалымдарға» грант алушы 2002 ж.;

2. «Шапағат» өнертапқыштар мен өнертапқыштардың 5-ші Республикалық конкурсының «Өнертапқыш әйел» номинациясы бойынша номинанты (2008 ж.);

3. ҚР БҒМ ЖОО «Үздік оқытушысы» грант алушы 2010 ж.;

4. ҚР ЖОО оқытушыларының Бас рейтингісінде 2014-2015 оқу жылында «ТОР-50» қатарына енді;

5. Еуропалық ғылыми-өнеркәсіптік консорциумның (2015 ж.) «Теңдердің арасында үздігі» ("Primus inter pares") ордені;

6. Еуропалық ғылыми-өнеркәсіптік консорциумның М.В. Ломоносов атындағы Алтын медалі (куәлік, 2015 ж.);

7. «Еуропалық сапа» алтын медалі ("European Quality") РЖА, 2015 ж.;

8. «Өз саласындағы үздік оқу-әдістемелік басылым» халықаралық көрмесінің лауреатының дипломы (Мәскеу, 2015 ж.);

9. Алматы қаласы оқу орындарының жас инноваторларының «ЭКСПО-17» форумы мен көрмесін өткізуге белсенді қатысқаны үшін ҚР БҒМ «Парасат» Алматы кәсіподағының дипломы;

10. жоғары ғылыми-педагогикалық көрсеткіштері үшін АТУ 60 жылдығына арналған мерейтойлық медалі, 2017 ж.;

11. «ТМД елдерінің үздік оқытушысы - 2022» алтын медалі.

8. Электрондық пошта, мекен-жайы, байланыс деректері (тел.: жұм. (ішкі), ұялы):

E-mail: zhaniha_lesova@mail.ru
Ұялы тел.: 8-707-770-34-93.